

La guerra que va perdre Blair

L'altre dia, a la BBC ràdio, es va produir una escena commovedora quan el conseller del Pentàgon, Kenneth Adelman, fent referència a la guerra de l'Iraq, va dir: "Em preocupa molt que els britànics no en tinguen la mateixa visió que els americans. El que vam fer allà va ser meravellós."

Té raó: ací, a la Gran Bretanya, la gent no ho veu així. La distància transatlàntica que ens separa dels americans ha augmentat d'ençà de la invasió de l'Iraq, malgrat el que vulga creure el primer ministre Tony Blair. I ara que, a més, la popularitat de Blair ha baixat fins a mínims històrics, aquell èxit polític conjuntural a l'Iraq s'assembla més a una autolesió que a qualsevol altra cosa.

Al congrés del Partit Laborista, que va tenir lloc el 30 de setembre, Tony Blair va declarar que havia quedat "més malparat" amb aquella guerra que amb cap de les decisions que ha pres al llarg dels sis anys de Ministeri, però també "més fort interiorment".

El primer ministre continua obstinat a tallar el bacallà, i els informes sobre una possible mort política són exagerats gràcies, en gran part, a la feblesa del Partit Conservador. Tot i amb això, la credibilitat que tenia ha quedat greument tocada, i els índexs de popularitat de la figura del primer ministre davallen sense aturador, fins i tot abans de conèixer les dues males notícies amb què l'ha obsequiat el començament del mes d'octubre.

La primera és l'informe del Grup d'Inspecció a l'Iraq, encapçalat per l'investigador nord-americà David Kay. Downing Street ha adoptat la mateixa estratègia que la Casa Blanca: miren de fer creure que Kay justifica la decisió d'anar a la guerra. Si, d'una banda, l'informe demostra que Saddam Hussein tenia capacitat per fer armes biològiques i químiques, i que el pas següent hauria estat produir armes atòmiques (la informació sobre les quals ja era a les seues mans), de l'altra banda també deixa clar que no tenia armes d'aquests tipus la primavera passada.

"Com que ja coneixem la tendència de Blair a canviar el seu discurs segons l'interlocutor que té al davant, molts de nosaltres sospitem que Amèrica no necessàriament havia de comptar amb ell per a la guerra. En aquest aspecte, no vam saber preveure amb quina habilitat seria capaç de dur el país a una guerra no desitjada. No vam fer cas dels senyals d'alarma. Al capdavant, aquest mes farà nou anys que Blair es va fer càrrec d'un partit que mai no li havia agradat i, d'ençà de llavors, ha tractat els col·legues amb un menyspreu impressionant"

Aquests fets van ser confirmats per la segona mala notícia que va rebre Blair a començament d'octubre. Robin Cook, exministre d'Afers Estrangers britànic (1997-2001) i ministre de Relacions Parlamentàries (des del maig del 2001 fins que va dimitir per qüestions ideològiques, arran de la intervenció militar a l'Iraq, el març del 2003), afirma, en uns fragments de diari que ha publicat *The Sunday Times*, que, dues setmanes abans de l'inici de la guerra, Blair li va dir que Saddam no tenia armes de destrucció massiva disponibles.

Com que ja coneixem la tendència de Blair a canviar el seu discurs segons l'interlocutor que té al davant, molts de

nosaltres sospitem que Amèrica no necessàriament havia de comptar amb ell per a la guerra. En aquest aspecte, no vam saber preveure amb quina habilitat seria capaç de dur el país a una guerra no desitjada. No vam fer cas dels senyals d'alarma. Al capdavant, aquest mes farà nou anys que Blair es va fer càrrec d'un partit que mai no li havia agradat i, d'ençà de llavors, ha tractat els col·legues amb un menyspreu impressionant.

Una de les primeres decisions importants que va prendre, després de convertir-se en president, l'any 1997, feia referència a la Cúpula del Mil·lenni, a Londres, un edifici que semblava un elefant blanc. Ara sabem que gairebé tots els membres del gabinet volien convertir-lo en ferralla. Però Tony Blair va seguir els ensenyaments d'aquell líder universitari d'Oxford que, segons conta la llegenda, després d'una votació que havia perdut per 22 a 1, va dir: "Ja veig que estem en un punt mort." Es va imposar, i la construcció de la Cúpula va tirar endavant (i es va demostrar, tal com temíem, que era un fiasco caríssim).

Aquest és un fet trivial comparat amb el de l'Iraq: el primer ministre ha fet una guerra contra la voluntat de la major part dels britànics i, segons sembla, contra la voluntat de la major part de membres laboristes del Parlament i dels propis ministres. Abans del conflicte, molt menys de la meitat de la població donava suport a la guerra. Una vegada que els soldats britànics van ser enmig del foc creuat (iraquià o americà, tant és), van augmentar les xifres dels partidaris, però ara han tornat a davallar.

Tot i que Blair va guanyar el vot a la Casa dels Comuns, un vot que li va permetre d'entrar a la guerra, amb intimidacions i amb falagueries, gairebé tothom sap, a hores d'ara, que la majoria de laboristes no volien la guerra. Ni tan sols entre els membres del Govern no devia haver-hi una majoria sincera. Però bé que Jack Straw, el successor de Cook, no va dimitir, ara hem sabut que, mentre es preparava per animar amisto-

“S’hi havia compromès perquè es va convèncer ell mateix –i no el poble britànic– de la necessitat d’anar sempre al darrere dels Estats Units, passara el que passara. Ho explicava així (privadament, tal com va enregistrar el periodista Peter Stothard): “Seria molt més perjudicial per a la pau i per a la seguretat mundials que els americans derrotaren Saddam en solitari, en comptes de tenir el suport internacional””

sament els americans en públic, en privat s’oposava a la intervenció de tropes britàniques. El mateix els passava a altres ministres, però van decidir d’empassar-se els principis i actuar, tal com va dir una vegada David Lloyd George, amb l’espasa a la mà (això és, però, en comptes d’espasa, amb els sous de ministre). I, malgrat totes aquestes habilitats polítiques del president; malgrat la manera com aclapara el partit i els altres membres del govern, i malgrat la tossuderia formidable amb què actua, no pot controlar tots els esdeveniments, i tampoc no pot dictar l’opinió pública. Enguany, no solament s’ha assecat el pou de simpatia proamericana que va seguir l’11-S, sinó que també s’ha agrejat la política que practica Blair, marca de la casa, de suport incondicional a Washington.

“Només us demane una cosa”, va dir Blair, fent referència a la participació britànica a la guerra de l’Iraq: “Podeu criticar la decisió que vaig prendre, però, com a mínim, entengueu per què la vaig prendre i per què tornaria a fer el mateix una altra vegada.” Semblava sincer, valent, si no fóra perquè la raó per la qual “la vaig prendre” no és ben bé la que al·legava al congrés dels laboristes. Quan afirma que havia rebut informes “no sols de l’Iraq sinó de tot el comerç tèrbol de les armes de destrucció massiva”, és clar que aquest no era el motiu real per a la guerra.

Hugo Young, que va ser, durant molt de temps, columnista del *The Guardian*, ja sabia quin pa s’hi donava, al magí del president Blair. Young era un home de conviccions fermes que, així i tot, mantenia encara la capacitat d’indignació davant la falsedat política. També era un centrista liberal, que s’estimava molt els EUA, a més de l’administració Bush. Young va morir ara fa un mes i, poc abans –és a dir, mentre Tony Blair s’afegia als afalacs que tothom proferia envers la carrera d’Hugo Young–, i potser perquè sentia la mort a la vora, va escriure una sèrie d’articles devastadors que posaven el dit a la nafra. “El fet més dolorós, que Blair no admetrà mai, però que tampoc no pot

negar, és que es va comprometre a fer la guerra molt abans del que va dir.”

S’hi havia compromès perquè es va convèncer ell mateix –i no el poble britànic– de la necessitat d’anar sempre al darrere dels Estats Units, passara el que passara. Ho explicava així (privadament, tal com va enregistrar el periodista Peter Stothard): “Seria molt més perjudicial per a la pau i per a la seguretat mundials que els americans derrotaren Saddam en solitari, en comptes de tenir el suport internacional.”

Es a dir, el que ell anomena insistentment “la meua decisió” fou, en realitat, el que van decidir a Washington, en nom seu. Fet i fet, només calia trobar el que el substitut del secretari de Defensa, Paul Wolfowitz, denomina “les raons burocràtiques per a la guerra”. En aquest sentit, Blair va fer un bon paper al president Bush. Quan el corresponsal cubà de *Ciudadà Kane* escriu des de l’Havana al seu cap, “ací no hi ha guerra, demane que em deixen tornar”, Hearst li envia com a resposta aquest telegrama: “Quede-s’hi. Proporcione els dibuixos, que jo li proporcione la guerra.” Aquest era el tipus d’acord que Tony Blair i George Bush havien signat. Blair va complir convenientment, tot i que alguns dels dibuixos –en especial, els que parlaven del desplegament de míssils en 45 minuts– eren una mica fantasiosos. Ara, però, fins i tot ell ha de començar a adonar-se de les conseqüències reals de tot plegat: en comptes d’acostar tots dos països, el que ha aconseguit és un distanciament clar.

No és que els britànics siguin més astuts o més simpàtics que els americans, però sí que tenen una mentalitat molt més literal, i no els agrada que els entabanen. Cada vegada més, els fa la impressió que els van dur a una guerra amb engany.

I la resposta és no, senyor Kenneth Adelman, els britànics no creuen que, el que van fer, fóra meravellós.

Geoffrey Wheatcroft ha escrit ‘The Randlords’ i ‘The Controversy of Zion’
© *The New York Times* – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa